

Lynx lynx (Linnaeus, 1758) - ris

Vrsta *Lynx lynx* sisavac je koji pripada porodici *Felidae* unutar reda Carnivora. Rasprostranjen je od zapadnih Alpa i Norveške do Sibira i središnjih planina Azije. Nekada je živio u svim šumskim područjima kontinentalne Hrvatske. Krajem 19. st. ris u potpunosti nestaje s područja Hrvatske. Nakon reintrodukcije u Sloveniji 1973. godine, ris se ponovno raširio na područja Gorskog kotara i Like. Međutim, sve do sredine 1980 – tih godina, populacija je stagnirala na svom vrhuncu, u 1990 – ima započeo je kontinuiran pad u brojnosti populacije. Smatra se da je ris stalno prisutan na području Ćićarije i Velebita, dok je u posljednjih desetak godina negativan trend populacija najviše zabilježen na području sjeverne Istre i Dalmatinske zagore.

Vrsta je U Hrvatskoj zaštićena u kategoriji strogo zaštićene vrste. Također, nalazi se i na Dodacima II i IV Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore, Dodatku III Bernske konvencije i Dodatku II A CITES-a. Planom upravljanja risom u Hrvatskoj iz 2005. godine predviđeno je 28 aktivnosti raspoređenih u 7 tematskih cjelina: Istraživanje i praćenje, Zahvati u populaciju plijena i risa, Mogućnost iskorištavanja populacije, Stanište, Štete na domaćim životinjama, Sustavno praćenje stavova javnosti i Podizanje javne svijesti. Na temelju analize provedbe Plana proizlazi da je 79 % predviđenih aktivnosti u potpunosti i/ili djelomično provedeno. Cilj Plana upravljanja risom u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2010. do 2015. godine je osiguranje dugoročnog opstanka populacije velike zvijeri koja je kvalitativno i kvantitativno sposobna za opstanak, uz suživot s ljudima. Specifični ciljevi uključuju razvoj monitoringa i telemetrijskog praćenja populacije risa, povećanje intenziteta genetičkih istraživanja te poboljšanje praćenja smrtnosti risova uz kvalitetno prikupljanje i obradu svih relevantnih podataka.

U svibnju 2018. godine, započeo je projekt „Preventing the extinction of the Dinaric-SE Alpine lynx population through reinforcement and long – term conservation“, LIFE Lynx LIFE16/ NAT/ SI/ 000634, unutar zaštićenog područja prirode - značajni krajobraz „Učka – sjeverni dio“, nositelja i partnera Udruge BIOM, Veterinarski fakultet u Zagrebu i Veleučilišta u Karlovcu.

Istraživanje se sastoji od neinvazivnog prikupljanja uzoraka DNK i postavljanja foto zamki u svrhu utvrđivanja genetske raznolikosti i rasprostranjenosti populacije risa.

Tijekom implementacije projekta planirano je i naseljavanje jedinki iz stabilnih populacija sa područja Slovačke i Rumunjske što ima za cilj spriječiti izumiranje populacije u Dinaridima i jugoistočnim Alpama (četiri jedinke planiraju se naseliti na području Republike Hrvatske, a deset na područje Republike Slovenije). Uspješnost naseljavanja pratit će se znanstvenim istraživanjima koja će uključivati prikupljanje informacija, najprikladnijim lokacijama za puštanje novih jedinki, praćenje naseljenih životinja i njihovih potomaka pomoću foto zamki i GPS ogrlica te opsežne genetske i ekološke analize.